

PM 2007:59 RIII+II (Dnr 303-286/2007)

Tillstånd till fortsatt utökad verksamhet vid Värtaverket och Energihamnen på fastigheterna Nimrod 7, Shanghai 3, Singapore 3, Alexandria 1 och 3, Ladugårdsgärdet 1:9 samt Port Said, mål nr 11049-06
Remiss från Miljödomstolen

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Som svar på remiss från Miljödomstolen angående tillstånd enligt Miljöbalken till utökad och förändrad verksamhet vid Värtaverket överlämnas och åberopas denna promemoria.
2. Protokollet i detta ärende förklaras omedelbart justerat.

Föredragande borgarrådet Ulla Hamilton och Mikael Söderlund anför följande.

Ärendet

Fortum Värme samägt med Stockholms stad har hos miljödomstolen ansökt om tillstånd enligt miljöbalken för att ändra och utöka verksamheten vid Värtaverket och Energihamnen på fastigheterna Nimrod 7, Shanghai 3, Singapore 3, Alexandria 1 och 3, Ladugårdsgärdet 1:9 samt Port Said, Stockholms kommun.

Remissen har av miljödomstolen sänts direkt till miljö- och hälsoskyddsnämnden, i dess egenskap av lokal miljömyndighet, Stockholms Hamn AB, Stockholm Vatten AB samt Stockholms brandförsvär.

Bolaget har ansökt om att

- vid befintliga anläggningar få producera värme och el med en total bränsleeffekt om ca 2 060 MW, inklusive fortsatt och ändrad hantering av fasta och flytande bränslen, samt produktion av fjärrkyla,
- vid Värtahamnen anlägga och ta i drift ett nytt biobränsleeldat kraftvärmeverk samt att anlägga och ta i drift de anläggningar som krävs vid hantering av bränslen för detta kraftvärmeverk,
- få anlägga och ta i drift en pir för lossning av fartyg, att vid behov utföra muddringar utanför piren och att anlägga ett erosionskydd vid densamma.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och stadsdelsnämnden Östermalm. Stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden har skrivit ett gemensamt tjänsteutlåtande.

Stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden tillstyrker utbyggnaden av ett biobränsleeldat värmekraftverk i Värtan. Nämnderna bedömer den föreslagna placeringen som gynnsam från försörjningssynpunkt och logistiskt hänseende, med beaktande av befintliga och planerade energi-, spår- och hamnanläggningar.

Stadsdelsnämnden Östermalm anser att det är svårt att överblicka de många planeringsprocesser som löper parallellt i området och att detta sammantaget leder till en osäkerhet om hur detta kommer att påverka miljön för de som skall bo och verka där. Därför föreslås att alternativa placeringar längre bort ifrån staden skall utredas vidare.

Våra synpunkter

År 2006 stod andelen fjärrvärme för drygt 76 procent av nettoenergibehovet för uppvärmning i Stockholm. Regionen förväntas expandera ytterligare och behovet av fjärrvärme kommer att öka i Stockholm. En utbyggnad av kraftvärmens som kan producera såväl el som värme är således angeläget ur energiförsörjningssynpunkt. Fjärrvärmeproduktionen beräknas öka med 65 procent och elproduktionen med 45 procent jämfört med vad Värtaverket producerar idag. Den omfattande konverteringen till fjärrvärme i staden har hittills inneburit att koldioxidutsläppen kunnat reduceras mycket kraftigt. Det är viktigt att de kommande utökade behoven kan tillfredställas i form av ett kraftvärmeverk drivet av bibränsle för att även i framtiden åstadkomma en minskning av utsläppen av växthusgaser. Att använda bibränslen för kraftvärmeproduktion innebär dock att stora volymer behöver transporteras till kraftvärmeverket och för att undvika att genom dessa transporter förlora de miljövinster som görs i produktionen är det viktigt att dessa till övervägande del sker via sjötransport och/eller järnväg.

Åtta olika lokaliseringar har studerats för ett nytt kraftvärmeverk både inom Stockholms stad och regionen. Studierna har utgått från premisserna att en ökande andel av befintliga och tillkommande byggnader i centrala och södra Stockholm skall kunna försörjas med fjärrvärme, fjärrvärmens skall produceras på ett hållbart sätt, samtidig produktion av el och värme skall kunna ske samt att tillgång till hamn och tågläge för införsel av bränsle till anläggningen skall finnas. Endast tre av lokaliseringsalternativen har uppfyllt dessa kriterier: Igelsta, Nynäshamn och Värtaverket. Av dessa tre är det emellertid endast Värtaverket som kan löna sig då de andra två alternativen skulle innebära enorma nyinvesteringskostnader samt höga kostnader på grund av det stora avståndet från värmebehovet. Den senare faktorn har bedömts som så avgörande att Fortum Värme helt avskrivit dessa två alternativ. Distributionskapaciteten från Värtaverket är den överlägset bästa och den pågående sammankopplingen av centrala och södra fjärrvärmenätet medför att behoven i stora delar av staden och regionen kan tillgodoses.

I enlighet med Översiktsplan 99 har programarbete påbörjats för Hjorthagen-Värtahamnen-Frihamnen-Loudden. Översiktsplanens strategi är att bygga staden inåt dvs. genom omvandling och återanvändning av tidigare exploaterad mark förtäta staden för att möta ett ökat behov av bostäder och arbetsplatser. I anslutning till det aktuella området finns även energi- och hamnanläggningar av regional betydelse samt riksintresse. Vi vill här påminna om att förutsättningen för utvecklingen av aktuellt område är att tillkommande bebyggelse ska vara av ett slag som är förenligt med befintliga verksamheter med hänsyn till normer och regler för hälsa, säkerhet och miljö. Det skall tilläggas att stadsbyggnadsnämnden bedömer att det planerade kraftvärmeverket inryms inom de nu gällande stadsplanebestämmelserna för kvarteret Nimrod.

Miljö- och hälsoaspekterna i ärendet är föremål för direkt behandling i miljö- och hälsoskyddsnämnden som inkommer direkt till domstolen i ett separat yttrande i dess egenskap som expertmyndighet. Vi gör emellertid samma bedömning som stadsbyggnads- och exploateringsnämnden att utifrån miljökonsekvensbeskrivningen framstår inte den lokala miljöpåverkan avseende miljö, hälsa och risk som betydande. Fortum Värme redovisar att koldioxidutsläppen från verksamheten reduceras med

20 procent jämfört med idag medan utsläppen av partiklar beräknas bidra med 0,2 promille av de totala halterna av dygnsmedelvärde vid Norra länken och Värtans trafikplats. Det är således ett mycket litet bidrag i förhållande till vad som genereras av trafiken i området. Lastbilstransporterna i området kommer att minska i och med att transporterna av oljor från energihamnen till andra anläggningar i nätet minskar. Enligt den externbullerutredning som gjorts är det möjligt att se till att den nya förbränningsanläggningen inte ger ökad bulleremission till omgivningen.

Fortum Värme har stadigt reducerat utsläppen vid sin produktion av värme. Idag genererar varje producerad Kwh fjärrvärme 86 gram utsläpp av koldioxid vilket är en 75 procentig minskning jämfört med utsläppen vid eldning av fossil eldningsolja. Vi vill påminna om att arbetet med utsläppsreduktioner är ständigt pågående alltefter som behovet ökar då staden växer. En förutsättning för att man skall lyckas med detta arbete är att ett nytt bioeldat kraftvärmeverk kommer till stånd.

Sammanfattningsvis vill vi konstatera att det för det första knappast råder någon tvekan om att staden ur försörjningssynpunkt behöver ett kraftvärmeverk och för det andra att denna kraftvärme för att vara långsiktigt hållbar måste produceras med alternativa bränslen. Föremålet för ställningstagandet är därför främst lokaliseringsfrågan. Denna kräver förvisso att en noggrann avvägning görs mellan å ena sidan ett möjligt försvårande av exploatering av bostäder i området och å andra sidan nyttan av att förlägga kraftvärmeverket på föreslagen plats. Värtaverket är med dess närhet till hamn och järnväg mycket bra, befintlig ledningsstruktur kan användas vid distribution och Fortum Värme redovisar utförligt hur buller och utsläpp kan minimeras. Att välja lokaliseringen utifrån en maximering av energinyttan och en minimering av transportarbetet är dessutom viktigt från ett övergripande perspektiv om hushållande av resurser. Vi anser sammantaget att vid en avvägning väger fördelarna med lokaliseringsoptionen Värtaverket tyngst.

Vi föreslår att borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Som svar på remiss från Miljödomstolen angående tillstånd enligt Miljöbalken till utökad och förändrad verksamhet vid Värtaverket överlämnas och återopas denna promemoria.
2. Protokollet i detta ärende förklaras omedelbart justerat.

Stockholm den 22 mars 2007

ULLA HAMILTON

MIKAEL SÖDERLUND

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Remiss från miljödomstolen
3. Sammanfattning miljökonsekvensbeskrivning för Värtaverket och Energihamnen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Yvonne Ruwaida* (mp) och *Ann-Margarethe Liv* (v) enligt följande.

Vi föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att

1. Att tillstyrka ansökan om att utöka fjärrvärmenätets kapacitet genom anläggandet av ett bioeldat kraftvärmeverk.
2. Att yrka på att miljödomstolen gör en avvägning mellan olika miljö nackdelar och utifrån det avgör om lokaliseringen bör vara i Värtan eller på någon av de alternativa platserna.
3. Att begära att tillståndet för fortsatt verksamhet tidsbegränsas och därefter omprövas i syfte att fasa ut fossilbaserade bränslen och palmolja
4. Att villkoret för NOx och svavel som total bubbla för samtliga pannor vid Värtan sätts som gränsvärde och inte riktvärde.
5. Att begära att tillståndet även i fortsättningen reglerar så att de koleldade pannorna körs 'sist' i turordning
6. Att anföra följande:

Det är positivt att Fortum äntligen planerar att utöka produktionen av bioeldad kraftvärme för Stockholm. Fjärrvärmenätet utökas och mer kapacitet behövs. Det är viktigt att detta sker på ett resurseffektivt sätt där kol och andra fossila bränslen minskar. Värtaverket är idag Stockholms enskilt största utsläppskälla av växthusgaser. Fortum måste gå vidare och planera för en total utfasning för de fossila bränslena i sina värmeanläggningar. Huvuddelen av fjärrvärmen i Sverige har redan gått över till fossilfritt. Vi anser att man inom fem år behöver utvärdera om det över huvud taget är försvarbart med fossila bränslen för kraftvärmen i Stockholm.

Vi beklagar att staden inte längre äger hela beslutanderätten över denna strategiska produktion i Stockholm. Om de borgerliga partierna inte av ideologiska skäl sålt ut värmerörelsen skulle det vara betydligt lättare för staden att planera långsiktigt för både miljövänlig och mer prisvärd fjärrvärme.

Att som Fortum föreslår räkna ihop de olika pannorna vid Värtan och ge ett utsläppstillstånd för NOx och svavel för totalen kan vara en fungerande metod, men det krävs i så fall att det är gränsvärden och inte riktvärden som utgör 'taket', samt att turordningskravet fortfarande finns kvar så att inte de mer förorenande pannorna under perioder med låg effekt får köras istället för de modernare av rent företagsekonomiska skäl.

Plantage för odling av palmolja utgör ett av de aktuella hoten mot regnskogen i Sydostasien. Fortums eldning av palmolja har inneburit att den svenska importen av palmolja har ökat dramatiskt. Fortum bör omgående fasa ut eldningen av palmolja och ersätta den med mer hållbara förnybara bränslen.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden *Carin Jämtin* och *Roger Mogert* (båda s), enligt följande.

Det är viktigt att understryka det som föredragande borgarråden anför angående vikten av att energinyttan och transportarbetet bör vara styrande för lokaliseringen. Det är då också av stor vikt att ha ett dynamiskt perspektiv där en bedömning av de framtida förutsättningarna finns med. Den berörda verksamheten är en naturlig del av en stads och en regions infrastruktur och det är beklagligt att möjligheten för staden att påverka en sådan infrastruktur och dess utveckling inte är större än idag. Målsättningen måste vara ett system med så stor effektivitet som möjligt med så liten omvärldspåverkan som möjligt. Det skulle vara bäst för miljön, men också bäst för de kunder som är beroende av den dagliga energi- och värme produktionen, om övergripande målsättningar som hållbarhet och lågt pris fick styra utvecklingen. De redskap som idag ändå finns ska dock givetvis användas. Det här är ett sådant tillfälle.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av *Stefan Nilsson* (mp) och *Ann-Margarethe Livh* (v) med hänvisning till reservationen av (mp) och (v) i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av *Carin Jämtin*, *Roger Mogert*, *Teres Lindberg* och *Mirja Räihä Järvinen* (alla s) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (s) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Miljödomstolen har berett staden möjlighet att yttra sig över Fortum Värme tillståndsansökan avseende förändrad och utökad verksamhet vid Värtaverket.

Fortum Värme, samägt med Stockholms stad har hos miljödomstolen, ansökt om tillstånd enligt miljöbalken för att ändra och utöka verksamheten vid Värtaverket och Energihamnen på fastigheterna Nimrod 7, Shanghai 3, Singapore 3, Alexandria 1 och 3, Ladugårdsgärdet 1:9 samt Port Said, Stockholms kommun.

Bolaget har ansökt om att

- vid befintliga anläggningar få producera värme och el med en total bränsleeffekt om ca 2 060 MW, inklusive fortsatt och ändrad hantering av fasta och flytande bränslen, samt produktion av fjärrkyla,
- vid Värtahamnen anlägga och ta i drift ett nytt biobränsleeldat kraftvärmeverk samt att anlägga och ta i drift de anläggningar som krävs vid hantering av bränslen för detta kraftvärmeverk,
- få anlägga och ta i drift en pir för lossning av fartyg, att vid behov utföra muddringar utanför piren och att anlägga ett erosionsskydd vid densamma.

Remissen har av miljödomstolen sänts direkt till miljö- och hälsoskyddsnämnden, i dess egenskap av lokal miljömyndighet, Stockholms Hamn AB, Stockholm Vatten AB samt Stockholms brandförsvär.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och stadsdelsnämnden Östermalm. Exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden har avgett ett gemensamt yttrande.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 8 mars 2007 efter propositioner på framställda yrkanden, enligt kontorens förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att utbyggnaden av ett biobränsleeldat kraftvärmeverk i Värtan tillstyrks.
- 2 Nämnden beslutar att utlåtandet återopas som svar på remissen från kommunstyrelsen.
- 3 Nämnden förklarar beslutet omedelbart justerat.

Reservation anfördes av ledamoten Emilia Hagberg (mp) och ledamoten Ann-Margarethe Livh (v), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Carin Jämtin m fl (s), *bilaga 1*.

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande daterat den 20 februari 2007 är ett gemensamt tjänsteutlåtande med stadsbyggnadskontoret och har i huvudsak följande lydelse.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 8 mars 2007 att tillstyrka utbyggnaden av ett biobränsleeldat kraftvärmeverk i Värtan, samt att som svar på remissen överlämna och återopa kontorens utlåtande.

Paragrafen förklarades omedelbart justerad.

Reservation anfördes av Cecilia Obermüller (mp), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Anders Nordenskiöld (v), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden Teres Lindberg (s), Abdo Goriya (s), Gunni Ekdahl (s) och Anette Höijer (s), *bilaga 1*.

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 20 februari 2007 är ett gemensamt tjänsteutlåtande med exploateringskontoret och har i huvudsak följande lydelse.

Ett omfattande utvecklingsarbete har pågått och pågår ännu för den större omdaning som ska ske i Hjorthagen-Värtan-Loudden. Stadens vision är att planera för en hållbar utveckling av området på kort och längre sikt och för en blandad stadsbebyggelse inklusive erforderlig infrastruktur-försörjning. I anslutning till det aktuella området finns även energi- och hamnanläggningar av regional betydelse samt av riksintresse. Detta kan i vissa avseenden ställa specifika krav på den planerade stadsomvandlingen, t ex uppfyllande av gällande bullerkrav för bostadsbebyggelse. Det är samtidigt av vikt att en utveckling av infrastruktur-, hamn- och energianläggningar inte ligger till hinder för områdets sammantagna omvandling, ur t ex risk-, buller- eller miljöhänsen. Detta gäller t ex en framtida omvandling av kv Elektriciteten. Kontoren bedömer att föreslagen utveckling med det planerade kraftvärmeverket är förenligt med planerad utveckling i stadsutvecklingsområdet.

Från stadsbyggnadssynpunkt kan det planerade kraftvärmeverket uppföras som skisserats i enlighet med gällande stads- och detaljplaner. Det planerade kraftvärmeverket har inom kv Nimrod placerats och utformats med beaktande av kvarterets befintliga bebyggelse och med beaktande av den industrihistoriska kulturmiljön. Någon förändrad detaljplan behövs inte för kv Nimrod utan prövning kommer att ske inom bygglovgivningens ram. Detta gäller också för lossningsanläggningen i Energihamnen.

Från försörjningssynpunkt och logistiskt hänsen, med beaktande av befintliga och planerade energi-, spår-, och hamnanläggningar, bedöms den föreslagna placeringen som gynnsam.

Genom en lokalisering till Värtaverket underlättas utförelsen av fjärrvärme. Befintlig teknisk ledningsstruktur kan också användas. Produktionen kan göras driftsäker genom uppbyggnaden av bränsletillförsel med främst fartyg men också järnväg. Vidare är det planerade kraftvärmeverket även miljömässigt motiverat med hänvisning till att satsningen på bio-bränsle är en långsiktigt hållbar lösning med regionala miljövinster i form av minskade koldioxidutsläpp. Vad kontoren kan bedöma, från upprättad miljökonsekvensbeskrivning, är den lokala miljöpåverkan avseende miljö, hälsa och risk inte betydande. Andra studerade lokaliseringar medför mycket betydande merkostnader för ny teknisk uppbyggnad utan att ge motsvarande miljöfördelar. Dessa aspekter sammantagna gör att Värtaverket framstår som den bästa lokaliseringen jämfört med övriga alternativ.

Trafikkontoret anser att man bör minimera miljöbelastande lastbilstransporter av bergmassor i samband med byggandet av kraftvärmeverket. Lokal avsättning för dessa massor bör eftersträvas. Tänkbara projekt kan bl a vara den planerade utfyllnaden av Värtapiren. Denna uppfattning delar exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret.

Detta yttrande begränsar sig till frågor som rör mark, plan, trafik och övergripande energiplanering. Miljöpåverkan och förslag till miljötillsynsrelaterade utsläppsvärden m m behandlas av miljö- och hälsoskyddsnämnden, som i egenskap av lokal miljömyndighet kommunicerar direkt med miljödomstolen. Vissa andra nämnda remissinstanser ovan kommunicerar också direkt med miljödomstolen.

Då detta tjänsteutlåtande utarbetats har samråd skett med trafikkontoret.

Stadsdelsnämnden Östermalm

Stadsdelsnämnden Östermalm beslutade vid sitt sammanträde den 17 februari 2007 godkänna och överlämna förvaltningens förslag till beslut som svar på remissen.

Reservation anfördes av vice ordförande Rolf Lindell m fl (s), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av ledamöterna Berit Bornecrantz Dias (v) och Marion Sundqvist (mp), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordförande Rolf Lindell (s), ledamoten Birgit Marklund Beijer (s) och tjänstgörande ersättaren Magnus Lingen (s), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Berit Nyberg (s), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av ledamöterna Berit Bornecrantz Dias (v) och Marion Sundqvist (mp), *bilaga 1*.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 7 februari 2007 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningens synpunkter

Stockholm växer och Fortum Värme planerar för att klara de framtida behoven av energiförsörjning till befintliga och nya bostäder. Fortum Värme planerar att binda samman de centrala och södra fjärrvärmenäten. I norr finns redan en koppling mellan Bristaverket i Märsta och Hässelbyverket. Det finns också ett framtida behov av att kunna ersätta befintliga produktionsanläggningar med nya anläggningar.

Ett av stadens större s.k. stadsutvecklingsområden ligger inom Östermalm stadsdelsnämndsområde. Utbyggnader planeras i Hjorthagen, Frihamnen, Värtahamnen och Loudden. Det planerade kraftvärmeverket kommer att byggas i närheten av stadsutvecklingsområdet där det sammanlagt planeras för 10 000 bostäder och 30 000 arbetsplatser. Planer finns också för en gasanläggning (LNG) i Energihamnen. Strax söder om Värtaverkets anläggningsområde kommer trafikplats Värtan att byggas som en del i Norra länken. Området påverkas också av Vägverkets planer för en östlig förbindelse.

Sammantaget löper ett flertal komplicerade planeringsprocesser parallellt och de är tillsammans svåra att överblicka. Det finns en osäkerhet om hur detta som helhet kommer att påverka miljön för alla som planeras bo och verka i den nya stadsdelen. Av detta skäl bör möjligheten till alternativa placeringar på ett längre avstånd från staden diskuteras vidare t.ex. i Nynäshamn eller Igelsta.

Avståndet från Värtaverket till närmaste bostadsbebyggelse är 50 meter. Enligt Boverkets rekommendationer bör en anläggning av det planerade slaget ha ett avstånd på minst 700 meter till bostäder. Såväl den befintliga som den planerade anläggningen kan innebära vissa risker, även om de enligt Fortum är låga, för bostäder och verksamheter i Hjorthagen, exempelvis brand/explosion/ buller/emissioner.

Det är positivt att Fortum Värme utökar biobränsleanvändningen. Koleldning kommer efter att ett biobränsleeldat kraftvärmeverk byggts fortfarande stå för närmare hälften av bränslet i det planerade och utbyggda Värtaverket.

RESERVATIONER M.M.

Exploateringsnämnden

Reservation anfördes av ledamoten Emilia Hagberg (mp) och ledamoten Ann-Margarethe Livh (v) enligt följande yrkande

Att tillstyrka ansökan om att utöka fjärrvärmens kapacitet genom anläggandet av ett bioeldat kraftvärmeverk

Att yrka på att miljödomstolen gör en avvägning mellan olika miljö nackdelar och utifrån det avgör om lokaliseringen bör vara i Värtan eller på någon av de alternativa platserna.

Att begära att tillståndet för fortsatt verksamhet tidsbegränsas och därefter omprövas i syfte att fasa ut fossilbaserade bränslen och palmolja

Att villkoret för NOx och svavel som total bubbla för samtliga pannor vid Värtan sätts som gränsvärde och inte riktvärde.

Att begära att tillståndet även i fortsättningen reglerar så att de koleldade pannorna körs 'sist' i turordning

Att anföra följande:

Det är positivt att Fortum antligen planerar att utöka produktionen av bioeldad kraftvärme för Stockholm. Fjärrvärmens utökas och mer kapacitet behövs. Det är viktigt att detta sker på ett resurseffektivt sätt där kol och andra fossila bränslen minskar. Värtaverket är idag Stockholms enskilt största utsläppskälla av växthusgaser. Fortum måste gå vidare och planera för en total utfasning för de fossila bränslena i sina värmeanläggningar. Huvuddelen av fjärrvärmens i Sverige har redan gått över till fossilfritt. Vi anser att man inom fem år behöver utvärdera om det över huvud taget är försvarbart med fossila bränslen för kraftvärmens i Stockholm.

Vi beklagar att staden inte längre äger hela beslutanderätten över denna strategiska produktion i Stockholm. Om de borgerliga partierna inte av ideologiska skäl sålt ut värmerörelsen skulle det vara betydligt lättare för staden att planera långsiktigt för både miljövänlig och mer prisvärd fjärrvärme.

Att som Fortum föreslår räkna ihop de olika pannorna vid Värtan och ge ett utsläppstillstånd för NOx och svavel för totalen kan vara en fungerande metod, men det krävs i så fall att det är gränsvärden och inte riktvärden som utgör 'taket', samt att turordningskravet fortfarande finns kvar så att inte de mer förorenande pannorna under perioder med låg effekt får köras istället för de modernare av rent företagsekonomiska skäl.

Plantage för odling av palmolja utgör ett av de aktuella hoten mot regnskogen i Sydostasien. Fortums eldning av palmolja har inneburit att den svenska importen av palmolja har ökat dramatiskt. Fortum bör omgående fasa ut eldningen av palmolja och ersätta den med mer hållbara förnybara bränslen.

Särskilt uttalande gjordes av Carin Jämtin m fl (s) enligt följande

Vi vill tydliggöra att vårt ställningstagande, i enlighet med tjänsteutlåtandet, begränsar sig till frågor som rör mark, plan, trafik, och övergripande energiplanering. Miljöpåverkan i övrigt behandlas av miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Stadsbyggnadsnämnden

Reservation anfördes av Cecilia Obermüller (mp) enligt följande yrkande

att stadsbyggnadsnämnden beslutar att i huvudsak bifalla kontorets förslag till beslut, men att även inarbeta miljöförvaltningens synpunkter, vilket bl.a. innebär följande.

- att överlämna till domstolen att göra avvägningarna av de olika miljöackdelarna kring lokaliseringen av nya biobränslepannan och avgöra lokaliseringsfrågan

-att villkoret för NOx och svavel ska omfatta samtliga pannor vid Värtaverket och bestäms som gränsvärde och inte riktvärde. Detta är viktigt för att det ska åstadkommas en verklig reglering med icke överskridbara utsläppsvärden.

-att villkor även sätts för hantering och lagring av bränslen i energihamnen

-att nya villkor sätts för dag- och spillvatten, bl a för att reglera kvicksilverhalter inte tillåts mer än vad man klarar i liknande anläggningar (se t ex Högdalen).

- att begära att tillståndet tidbegränsas och omprövas om 5 år i syfte att se över villkoren för de fossileldade pannorna

- att begära att tillståndet även i fortsättningen reglerar så att de fossileldade pannorna körs 'sist' i turordning

Samt att därutöver anför följande.

Det är positivt att Fortum äntligen planerar att utöka produktionen av bioeldad kraftvärme för Stockholm. Fjärrvärmenätet utökas och mer kapacitet behövs. Det är viktigt att detta sker på ett resurseffektivt sätt där kol och andra fossila bränslen minskar. Värtaverket är idag Stockholms enskilt största utsläppskälla av växthusgaser. Fortum måste gå vidare och planera för en total utfasning av de fossila bränslena i sina värmeanläggningar. Huvuddelen av fjärrvärmen i Sverige har redan gått över till fossilfritt bränsle. Nämnden anser att man inom fem år behöver utvärdera om det över huvud taget är försvarbart med fossila bränslen för kraftvärmen i Stockholm.

Det är att beklaga att staden inte längre äger hela beslutanderätten över denna strategiska produktion i Stockholm. Om de borgerliga partierna inte av ideologiska skäl sålt ut värmerörelsen skulle det vara betydligt lättare för staden att planera långsiktigt för både miljövänlig och mer prisvärd fjärrvärme.

Att som Fortum föreslår räkna ihop de olika pannorna vid Värtan och ge ett utsläppstillstånd för NOx och svavel för totalhalter från alla pannor är tveksamt. Åtminstone krävs i så fall att det är gränsvärden och inte riktvärden som utgör 'taket', samt att turordningskravet fortfarande finns kvar så att inte de mer förorenande pannorna under perioder med låg effekt får köras istället för de modernare av rent företagsekonomiska skäl.

Värthamnen utgör idag ett infrastrukturellt fördelaktigt läge för staden. Ser man till lokaliseringen är det båt- och järnvägstransporter som bör användas för bränslet. Det är viktigt att sammantaget se till partikelutsläpp samt NOx och svavel från verkets produktion såväl som transporter. Det är givetvis gynnsamt för Staden om Värtaverket i så liten utsträckning som möjligt bidrar till att det blir problem med att innehålla miljö kvalitetsnormerna.

Reservation anfördes av Anders Nordenskiöld (v) enligt följande yrkande

1. Att tillstyrka ansökan om att utöka fjärrvärmenätets kapacitet genom anläggandet av ett bioeldat kraftvärmeverk

2. Att yrka på att miljödomstolen gör en avvägning mellan olika miljöackdelar och utifrån det avgör om lokaliseringen bör vara i Värtan eller på någon av de alternativa platserna.

3. Att begära att tillståndet för fortsatt verksamhet tidsbegränsas och därefter omprövas i syfte att fasa ut fossilbaserade bränslen och palmolja

4. Att villkoret för NOx och svavel som total bubbla för samtliga pannor vid Värtan sätts som gränsvärde och inte riktvärde.

5. Att begära att tillståndet även i fortsättningen reglerar så att de koleldade pannorna körs 'sist' i turordning

Samt att därutöver anför följande.

Det är positivt att Fortum äntligen planerar att utöka produktionen av bioeldad kraftvärme för Stockholm. Fjärrvärmenätet utökas och mer kapacitet behövs. Det är viktigt att detta sker på ett resurseffektivt sätt där kol och andra fossila bränslen minskar. Värtaverket är idag Stockholms enskilt största utsläppskälla av växthusgaser. Fortum måste gå vidare och planera för en total utfasning för de fossila bränslena i sina värmeanläggningar. Huvuddelen av fjärrvärmen i Sverige har redan gått över till fossilfritt. Vi anser att man inom fem år behöver utvärdera om det över huvud taget är försvarbart med fossila bränslen för kraftvärmen i Stockholm.

Vi beklagar att staden inte längre äger hela beslutanderätten över denna strategiska produktion i Stockholm. Om de borgerliga partierna inte av ideologiska skäl sålt ut värmerörelsen skulle det vara betydligt lättare för staden att planera långsiktigt för både miljövänlig och mer prisvärd fjärrvärme.

Att som Fortum föreslår räkna ihop de olika pannorna vid Värtan och ge ett utsläppstillstånd för NOx och svavel för totalen kan vara en fungerande metod, men det krävs i så fall att det är gränsvärden och inte riktvärden som utgör 'taket', samt att turordningskravet fortfarande finns kvar så att inte de mer förorenande pannorna under perioder med låg effekt får köras istället för de modernare av rent företagsekonomiska skäl.

Plantage för odling av palmolja utgör ett av de aktuella hoten mot regnskogen i Sydostasien. Fortums eldning av palmolja har inneburit att den svenska importen av palmolja har ökat dramatiskt. Fortum bör omgående fasa ut eldningen av palmolja och ersätta den med mer hållbara förnybara bränslen.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden Teres Lindberg (s), Abdo Goriya (s), Gunni Ekdahl (s) och Anette Höijer (s), enligt följande

Vi vill tydliggöra att vårt ställningstagande, i enlighet med tjänsteutlåtandet, begränsar sig till frågor som rör mark, plan, trafik, och övergripande energiplanering. Miljöpåverkan i övrigt behandlas av miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Stadsdelsnämnden Östermalm

Reservation anfördes av vice ordförande Rolf Lindell m fl (s) enligt följande yrkande

Stadsdelsnämnden föreslås besluta

Att närheten till befintliga och tillkommande bostäder gör att en fördjupad studie behöver göras när det gäller förutsättningarna för en lokalisering av det planerade kraftvärmeverket till en annan plats.

Reservation anfördes av ledamöterna Berit Bornecrantz Dias (v) och Marion Sundqvist (mp) enligt följande yrkande

Stadsdelsnämnden föreslås besluta

Att vi är positiva till att Fortum satsar på biobränsle. Vi vill att de fasar ut kolet och oljepannorna och att luftutsläppen i Värtan kontrolleras så att de inte förvärrar situationen i Hjorthagen. Med tanke på närheten till bostadsbebyggelsen – och mer kommer att byggas – bör Fortum inte tillåtas att expandera sin verksamhet.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordförande Rolf Lindell (s), ledamoten Birgit Marklund Beijer (s) och tjänstgörande ersättaren Magnus Lingen (s) enligt följande

I ett övergripande miljö- och energipolitiskt perspektiv finns fördelar med det planerade projektet. Det är t. ex. positivt att man satsar på biobränsle. Som framgår av miljökonsekvensbeskrivningen minskas påverkan på växthuseffekten samtidigt som hushållningen med naturresurser förbättras. Den sammantagna miljörisken bedöms bli lägre än med dagens verksamhet. Luftkvalitet, påverkan från utsläpp till vatten samt buller bedöms inte öka. När alla för- och nackdelar med olika alternativa platser beaktas, inklusive sammankoppling av stadens fjärrvärmesystem, bedöms i miljökonsekvensbeskrivningen Värtaverket vara den bästa platsen för ett biobränsleeldat kraftvärmeverk i den här storleken.

Samtidigt råder som förvaltningen framhåller dock osäkerhet om hur alla pågående planeringsprocesser kommer att påverka säkerhet och miljö för boende i Hjorthagen. Denna osäkerhet förstärks av det faktum att ytterligare ca 5 000 bostäder framöver kommer att byggas i närheten.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Berit Nyberg (s) enligt följande

Hjorthagen med nära omgivning står inför en omfattande exploatering. Innerstaden har hunnit ikapp den tidigare lilla och avgränsade stadsdelen, byggplanerna för bostäder söder och norr om Hjorthagen bevisar det. Att mitt i denna process planera för ett nytt kraftvärmeverk vid Värtaverket, 50 meter från innerstadsbebyggelse, måste ses som ett bakåtsträvande. Energiverket framstår redan idag som malplacerad (ur stadssynpunkt) och i stort behov av de föreslagna förbättringarna. Att flytta ut hela energijätten till en för framtiden avsedd industri-tomt med möjlighet till olika verksamheter och med ett acceptabelt säkerhetsavstånd till bebyggelse, borde ligga överst på planeringslistan om man vill eftersträva en hållbar framtidsvision. Ett nytt kraftvärmeverk i Värtan raserar för oöverskådlig framtid en sådan vision.

Särskilt uttalande gjordes av ledamöterna Berit Bornecrantz Dias (v) och Marion Sundqvist (mp) enligt följande

Det bör utredas om en lämpligare plats för verket som exempelvis Nynäshamn eller Igelsta.